

Izbaja, izveniši pondeljek, vsak dan na Asiskega št. 20, I. nadstropje. Dopisi na pismo se ne sprejemajo, rokopiši se Prof. F. Perić. — Lastnik tiskarna Edinost, znana za mesec L 7., 3 mesece L 19.50. Za inozemstvo mesečno 5 lir več. — Telefon u. ništa in urave št. 11-57.

Odgovorni urednik: Edinost. Naročnina: 12. in celo leto L 60. — Ništa in urave št. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm.). — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 cent. smrtne, zabave, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi desernih zavodov mm po L 2.—. Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L 2.—. Oglasi naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nad. — Telefon uredništva in urave 11-57.

Sporazum med Hrvati in Srbi in njegove posledice

Mario Druscovich je priobčil v pondeljskem opoldanskem "Piccolu" precej razsežna razmotrivanja o hrvatsko-srbskem sporu in sedanjih pogajanjih za likvidacijo tega navzkrižja, ki se je še nedolgo temu zdelo nerazrešljivo. Priznati moramo, da so v italijanskem tisku sila redke razprave o stvarih Jugoslavije, ki bi bile pisane tako stvarno in s tako vedrostjo razumevanja, kakor je ta Druscovichov članek. Historičar hrvatsko-srbskega sporazuma, ki ga podaja pisec, je splošno znan in ga ni treba tu ponavljati. Zanimajo pa nas njegovi zaključki. To pa še posebno, ker prihajajo iz peresa italijanskega publicista. Druscovich je uverjen, da je sporazum med Hrvati in Srbi že gotova stvar. V bratskem sodelovanju bolj napredne Hrvatske — tako piše — bo dragocen element za podvig vrliga srbskega ljudstva, ki bo moglo — ko je doseglo uresničenje najslabših sanj svoje ekspanzivne politike — razvijati vse svoje napore k razvoju svojih duševnih in političnih vrednot, kar ga postavi na sprednja mesta ne le balkanskih držav, marveč tudi vseh srednjeevropskih. Pisec citira besede glavnega radikalnega glasila "Samoupravce": "S sporazumom med Hrvati in Srbi se odpira nova doba. Če obe strani ostaneta lojalno zvesti dogovoru, bo sledila radikalna sprememba v političnem življenju naroda treh inen: sreča za ves narod, duševni in gospodarski podvig, to mora biti cilj sporazuma...! Združeni v bratski slogi in v medsebojnem zaupanju, bodo Hrvati in Srbi živeli svojo zgodovino!" Druscovich meni nadalje, da bodo Hrvati mogli vršiti vlogo posredovalca med Srbi in Slovenci, ker jih — Hrvate — opaja s Slovenci vez zapadne kulture in ker bolje poznajo stremjenja in potrebe Slovencev. Tako bo sporazum koristil tudi boljšemu razmerju s Slovenci. Dalje trdi pisec, da doseženi sporazum definitivno odpravlja misel na možnost razpada jugoslovske države: misel, ki da se je globoko ukoreninila zlasti v Sloveniji. Toda ljudstvo, ki je imelo le škodo od boja na nož, bo slednjič, ko bo občutilo blagodat človekoljubnega in bratskega medsebojnega razmerja, blagoslovljalo doseženo slogot. Kakor že rečeno: Druscovich piše svoja razmotrivanja na podlagi uverjenja, da je sporazum že gotova stvar, dočim čujemo z drugih strani glasove, da so še vedno na potu težko premagljive težave. Nekateri trdijo celo, da se je vsa akcija za sporazum že definitivno izjalovila. Naše mnenje pa je, da Druscovich s svojo domnevo morda sicer res prehiteva dogodke. Kajti več, aogo naravno je, da se spori, ki so napravljeni tako globok prepad, ne morejo povrnati kar z eno potezo peresa, ko je treba razčistiti toliko navzkrižja, toliko nesporazumljenj, toliko medsebojnega nezauzanja, kakor jih je ustvarila obojestranska prošlost. Saj tudi v slučaju, da je sporazum že formalno sklenjen, bi bilo razumljivo, če obe strani-pogodbenci, radi ozirov na ukoreninjenost duševnosti in občutljivost v svojih lastnih taborih nočeta hiteti z razglasitvijo vsebine doseženega sporazuma, marveč hočeta poprej tudi v lastnih vrstah ustvariti pravo razumevanje potrebe in koristi sporazuma. Eno pa je gotovo po našem globokem uverjenju: ideja sporazuma zmaguje! Bo morala morda sicer še obiti in prebiti marsikaklo ostrino, ali njena končna zmaga je gotova. Naj navedemo zopet besede Druscovicha: "Na srbski strani niso mogli več izključiti radičevcev od aktivnega sodelovanja v državnem življenju. Pašič si je zagotovil novo zaslugu napram svoji domovini — morda največjo zaslugu svoje dolge in srečne karijere državnika. Njegovo obotavljanje se kaže sedaj le kot taktična poteza, da si pridobi od bodočih zaveznikov čim več obvez." Zadnji odstavki Druscovichevih razmotrivanj pa zvenijo kakor resen opomin tudi na italijansko stran. Sklicuje se na priobčilo uradne agencije Stefani, kjer je bilo rečeno, da je doseženi sporazum istotoliko zgodovinske pomembnosti, kakor dogovor na Krfu, s katerim so se v letu 1917. postavili temelji jugoslovske države. Krfski pakt je bil le dogovor med srbsko vlado in malim številom v inozemstvo pobeglih predstavnikov Hrvatov in Slovencev; šele sedaj, s sporazumom med Hrvati in Slovenci, se je ta država konsolidirala in uveljavila. Druscovich pripominja: Ta država ne bo ne srbska, ne hrvatska, ne slovenska, marveč srbo-hrvatsko-slovenska! Pot do takega ujedinjenja bo morda še precej dolga. Toda za njegovo dosego bodo stali Jugosloveni rama ob rami s skupnim namenom in se more reči, da se to ujedinjenje danes začena in se dovrši brez streslajev in skupnem interesu." Reklmi smo, da besede Druscovicha zvenijo kot resen opomin tudi na italijansko stran. Opravičeno pravimo to, čeprav gre tu le za notranje življenje jugoslovske države. Za utrditev in konsolidacijo države ni zadostoval dogovor med vlado in nekaterimi predstavniki, marveč je potreben sporazum v narodu samem! Kar velja za notranje življenje države, velja tudi za odnose med državo in državo. Ne zadostuje le dogovori med predstavniki vlade, marveč morajo soglašati z njimi tudi prizadeti narodi! Notranji sporazum v Jugoslovijski državi!

Imenovanje novih ministrov

Conte Volpi finančni minister, Belluzzo minister za narodno gospodarstvo — Menjanje državnih podtajnikov

RIM, 9. Agencija Stefani poroča: Nj. V. kralj je sprejel ostavki ministrov on. Alberto De Stefani in on. Cesare Nava ter je na predlog ministrskega predsednika na njuna mesta imenoval senatorja conte Giuseppe Volpi in profesorja Giuseppe Belluzzo.

Včerajšnja ugotovanja o naslednikih bivšega finančnega ministra De Stefani in ministra za narodno gospodarstvo on. Nava so se uresničila. Bilo je pač malo kandidatov na razpolago in to posebno za finančnega ministra, ker je v fašistovskih vrstah malo mož, ki imajo za to potrebno izobrazbo in pa izkustvo.

Conte Volpi je prišel danes ob 10. uri v Rim iz Salsomaggiore. Kmalu nato ga je sprejel ministrski predsednik Mussolini v palači Chigi. Razgovor je trajal okoli pol ure; prisostvoval je tudi generalni ravnatelj zavoda Banca d'Italia com. Stringher. Malo pozneje je že bilo dano službeno naznanilo, da sta že imenovana naslednika finančnega in ministra za narodno gospodarstvo.

Glede 4 državnih podtajnikov, ki so odstopili obnemem z ministrstvom, ni še znano, kdo bo prišel na njihova mesta. Mesto državnega podtajnika v finančnem ministrstvu je dosedaj zavzemal on. Spezzotti; ministrstvo za narodno gospodarstvo je imelo 3 državne podtajnike: on. Bagnelli, Larassa in Peglion.

Državni podtajniki bodo imenovani pozneje, ker namerava Mussolini menjati tudi druge podtajnike, tako da pridejo vsi počasi na vrsto. Zamenjani bodo poleg 4 podtajnikov, ki so sedaj odstopili, podtajniki ministrstev za kolonije, za promet (2 podtajnika), za prosveto in za javna dela.

Novi finančni minister on. Giuseppe Volpi je bil rojen v Benetkah l. 1877. Še kot mlad se je izkazal za izvrstnega strokovnjaka v trgovskih in gospodarskih zadevah. Znan je posebno kot dober poznavalec Balkana in Vzhoda. L. 1921. je bil imenovan za guvernerja Tripolitanijske in se je tudi tu dobro izkazal.

Novi minister narodnega gospodarstva on. Giuseppe Belluzzo je za eno leto starejši od finančnega ministra; rojen je v Veroni. Do sedaj je bil profesor na politehniku v Milanu. Spisal je več knjig o raznih tehničnih vprašanjih.

Kritičen položaj v Maroku

Mesto Taza evakuirano

FES, 9. Na maroški fronti v coni Uezana so boji nekoliko pomehani. Severno od Uezana ni sovražnik motil francoskih garnizij na njihovem umiku. Tu so Francozi zapustili nekoliko postojank, katere so bile pri umiku uničene.

Abd-el-Krim je zbral v coni Sesion svoje čete, katerih del je bil potem odposlan proti Spancem, ki so začeli zopet napadati. Ostali del rifanske vojske prodira proti francoskim postojankam okoli Teruala in Tafranta, vzhodno od Uezana.

V Tazi je evakuacija mesta s strani žensk in otrok končana. Izvršila se je po železnici in deloma tudi s kamijoni.

Francoske čete se držijo še vedno na ozemlju, ki so ga odvzele Rifancem, medtem ko zasedajo Abd-el-Krimove čete črto severno od Bab Moruči-Bu Mihir-Sidi Bel Kassem (paralelna črta, oddaljena 15-20 km od železnice Taza-Alžir).

Rifanci in odpadniki so zbrali siko 10.000 mož ob Uergh. Svrha te operacije je menda nova ofenziva proti Fesu v smeri od severa proti jugu. Pri Francozih se vsrjšo priprave za zavrnitev odpadnikov severno od Uerge.

Plemena okoli Taze so zelo vznemirjena. Nekatera od njih so bila razorožena. Vendar je pa artilerija, ki je prišla v te okraje, napravila globok vtis. Zveza med Tazo in Fesom posluje redno.

Tudi Anglija bo odstopila vojne ladje v Maroko?

MADRID, 9. Kljub nasprotnim zatrditvam iz Londona se v krogih francosko-španske konference s trdovitostjo vzdržuje vest, da ni izključeno, da bo Anglija družila svoje vojne ladje s francoskimi in španskimi za skupno nadzorovanje maroške obale. To posredovanje Anglije bi že samo na sebi globoko vplivalo na vstaška plemena.

Nadljudnih 183 milijonov za Maroko

Pred novo politično razpravo v francoskem parlamentu

PARIZ, 9. Do zadnjega se je zdelo, da bo odšla poslanska zbornica na počitnice še ta teden. Vseled vladne zahteve novih fondov za Maroko je pa postala nova politična razprava neizogibna. Radikali in socialisti so hoteli kompaktno nastopiti na prihodnjih upravnih volitvah za obnovitev pokrajinskih svetov, sedaj pa se socialisti ne morejo odločiti za glasovanje za nadaljnje kredite za izdatke v Maroku v znesku 183 milijonov. Vseled tega se je sklenilo izjaviti v zbornici nove vladne izjave ter na ta način ugotoviti morebitne možnosti za spravo z Rifanci.

Zahteva za nove fondje je bila včeraj od Panleveja kot vojnega ministra predložena proračunski komisiji, ki jo je takoj proučila ter odobrila na svoji nočni seji.

Francosko-španski sporazum dosežen na madridski konferenci

PARIZ, 9. General Jordana, prvi španski delegat na konferenci v Madridu, je izjavil, da je bila de facto konferenca zaključena. Malvjo odpotuje danes v Pariz.

Na konferenci se je dosegel sporazum v vseh važnejših točkah: le v nekaterih poststranskih zadevah manjkajo še definitivni zaključki. Vprašanje nadzorovanja mej na suhem je že rešeno.

Francoska državna banka znižala eskomptno mero

PARIZ, 9. Francoska državna banka je znižala eskomptno mero od 7 na 6 %, le za predjume na vrednostne papirje je ostala 8 % tna mera.

Tudi čehoslovaki poslanci pri sv. stolici odstopoval

PRAGA, 9. Uradni komuniké naznanja, da je bil čehoslovaki poslanik pri Vatikanku odposlancem. Poslanik je že zapustil Rim in se nahaja na poti v Prago.

Za duševno zblaznjenje med Francijo in Nemčijo

PARIZ, 9. "Ere Nouvelle" objavlja proglas, ki ga je podpisalo gotovo število francoskih intelektualcev za duševno razorožitev med Francijo in Nemčijo.

Protest nemških borz

BERLIN, 9. Wolfiov dopisni urad sporoča: V znak protesta proti odboru za obnovitev, ki je znižal na 2 1/2 % rento državnih papirjev, so ostale včeraj zaprte borze v Berlinu, Frankfurtu in Hamburgu. Trgovinske borze so bile odprte.

Strašna vročina v Ameriki

NEW-YORK, 9. V vzhodnem delu Združenih držav vlada strašna vročina. Te dni je zadela solnčarica 9 oseb, ki so umrle. V Washingtonu je kazat večeraj toplomer 40.5 stopenj v senci.

Ludererjeva obojena na smrt

BUDIMPEŠTA, 9. Mitzi Lederer, žena Gustava Ledererja, ki je skupno s svojim možem umorila mesarja Koudeko, je bila danes obsojena na smrt na vešalih.

Na kolese okoli Francije

BRIANCON, 9. 13. etapa dirke okoli Francije Nizza-Briancon, kd 274: 1. prispel Aymo v 13 urah 5' 3"; 2. Bottecchia v 13 urah 15'.

Radi novitke je bila sinoči od polnoči dalje pretrgana telefonska zveza med Trstom in Ljubljano. Radi tega je morala izostati telefonsko poročilo iz Jugoslavije.

Kraljičina v zakletem liftu

LONDON, 9. V torek se je podala princezinja Marija, hčerka angleškega kralja, poročena Lascelles, v Leeds, da prejme na vseučilišču diplomno častno doktorico prava. Rektor in mestni župan sta jo spremila v lift, ki naj bi jo dvignil v tretje nadstropje, kjer se nahaja velika dvorana. Ko pa je princezinja stopila v lift, se ni hotel zganiti. Prihiteel je mehanik, ki pa je na splošno začudenje ugotovil, da je vse v redu. Kraljična je tedaj izstopila ter se podala po stopnicah v III. nadstropje. Komaj pa je kraljeva hčerka zapustila lift, se je lift pričel dvigati in je prišel v III. nadstropje pred njo. Dogodek bi se sam na sebi ne zdel nič čudnega, ako bi se n bil dogodil že pred 3 leti prav enak incident. Tisti-krat je namreč kraljična prvič obiskala imenovano univerzo. Tudi takrat se je lift na podoben način pošalil iz kraljične.

S čudnim dogodom se bavi spiritalistična družba v Leedsu.

Krvava krstna slavnost španskih cigánov

ALICANTE (Španka), 9. Večja skupina cigánov, ki se je utaborila pred par dnevi v bližini vasi Redovan, je hotela predvčerajšnjim proslaviti po svojih segah rojstvo malega cigánčka. S tem namenom so se cigani zbrali okoli ognjev in pričeli jesti in piti. Ko so bili po veliki večini silno pijani, so sklenili zaključiti divjo orgijo s tem, da zakoljejo, spečejo in pojedo malega slavljenca. V hipu, ko so se pripravljali, da izvršijo zverinski naklep, se je oče otroka, ki je bil tudi navzoč, uprl. Prišlo je do silno krvavega pretepa, tekoni katerega je bilo mnogo cigánov ranjenih, trije smrtnonevarno. Ostale so aretirali orožniki, ki so prihiteeli v velikem številu v taborišče in napravili konec divjemu metezu.

Samomor 12-letne deklice radi ljubezni

BERLIN, 9. V ulici Martinstrasse je včeraj jutraj skočila skozi okno svojega stanovanja, ki se nahaja v tretjem nadstropju, 12-letna Elizabeta Hertel. Obležala je na mestu mrtva. Iz pisem, ki jih je zapustila mlada samomorilka, je razvidno, da je šla v smrt radi nesrečne ljubezni. Zahjubila se je bila v nekega mladega gimnazijskega dijakaa, a njeni starši so seveda odločno nasprotovali njeni pregodnji ljubezni; ker nobena kazen ni nič izdala, so končno zaprli deklico doma. Predno je trmoglavla in očitno eksaltirana Elizabeta izvršila obupni korak, je napisala svojemu dragemu poslovnemu pisemu, v katerem je v vročih besedah dala duska svoji nezreli ljubezni.

DNEVNE VESTI

Zadnja pot Josipa Pangercar

Naše pričakovanje, s katerim smo zaključili besede, posvečene spomnu Josipa Pangercar, se je uresničilo v nepriznani meri in obliki: zadnja pot pokojnikova je bila pretresljiva manifestacija srčnih čustev: vdanosti, ljubezni, sožalja in globoke žalosti radi neadomestljive izgube, ki je s smrtnjo Pangercar zadela občino dolinsko in vsa našo stvar. Vse domače ljudstvo se je zbralo, da se še enkrat pokloni spomnu preminulega voditelja in "očeta". Pa tudi iz drugih krajev "Brega in Istre, iz Trsta in okolice je došlo veliko število žalnih gostov. Na razsežnem prostoru pred Pangercarjevim domom se je zgnila tisočgla množica.

Kondukt je vodil veleč. g. župnik Piščanc ob asistenci 4 duhovnikov. Po blagoslovitvi je zbor pevskega društva "Vodnik" ob splošnem ganotju odpel pred hišo žalostno "Blagor mu". Nato se je razvrstil žalni sprevod, kakršnega menda še ni videl naš lepi "Breg". Na čelu je korakala šolska mladina. V sprevodu so nesli šest krasnih velikih vencev z napisi: Nepozabnemu očetu zalujotci otroci. — Nepozabnemu prijatelju družina Leban. — Il municipio di S. Dorligo della Valle a Giuseppe Pangercar. — Svojemu neustradljivemu ustanovitelju društvo "Vodnik". — Svojemu bivšemu županu srenja Dolina. — Svojemu ustanovitelju Hranilnica in posojilnica v Dolini.

Svirala je žalostinke godba iz Plavij. Za politično društvo "Edinost" in naš list so došli dr. Edvard Slavik, Josip Gabršček in Makso Čotič; za pokrajinski odbor te organizacije za Istro: dr. Mirko Vratović, Ivan Stari in Ante Iveski; za občino komisar Scialpi z uradnim zastopnikom "Vodnik" korporativno, potem zastopnik Hranilnice, več učiteljev in zastopnik "Učiteljske Zveze. Nato pa je sledila nepregledna vrsta žalnih gostov. Pa tudi ob straneh je stala mnogobrojna množica. Kamor si se ozrl, si videl solzeč se oči.

Po žalnih obredih v cerkvi je pevski zbor odpel žalostinke "Usliši nas, Gospod!". Ko so odzveneli akordi te pretresljive molitve, je Josip Pangercar nastopil svojo zadnjo pot na kraj večnega mira. Po molitvah ob grobu so peveci odpele žalostinke "Jamica tiha", na kar je pristopil h grobu zastopnik političnega društva "Edinost" Maks Čotič, da se poslovijo od pokojnega narodnega delavca in borca. V kratkih potezih je orisal javno delovanje Pangercarjevo, kremenitost njegovega značaja, njegovo redko nesebičnost in za zaupanje, ki so mu ga izkazovali ne le njegovi soobčinarji, marveč vse naše zavedno ljudstvo, ki sedaj plaka ob tem grobu v globoki žalosti po svojem voditelju. Govornik je zaključil: Če bi bila v tem trenutku, ko se poslavljamo od njega, Pregarcu še dana možnost besede, oglasil bi se iz tega groba: Hvala vam, soobčniki in rojaki, iz dna duše za zaupanje, ki ste mi ga izkazovali v življenju, hvala vam, da ste mi danes na tako ganljiv način še enkrat izkazali svojo bratsko ljubav! — Življenje pokojnikovo je bilo nepretrgana veriga dela, truda, žrtve in tudi trpljenja in žalosti. In vendar je bilo srečno to življenje, ker se je tako lepo in harmonično zaključilo: zatisnil je svoje oči bogovdano in ob izkazi splošnega sožalja in hvalečnosti. Je to smrt pravičnika! Josip Pangercar, počivaj v miru v zemlji rojakov, ki si jim posvečal vse delo in vsi skrb svojega življenja!

Sledil je predsednik društva "Vodnik", g. Josip Čuk, ki se je v preprostitih, a ravno zato tem učinkovitejših besedah v imenu društva spominjal bivšega voditelja in "očeta". Naglašal je, da se vrzel, ki jo ostavlja pokojnik, ne da zapolniti.

Tretji govornik je bil gosp. župnik Malalan, ki je v vznesenih besedah slavil zaslugi, ki si jih je pridobil pokojnik za gojitev cerkvenega petja. Med govori je ihtenje izražalo žalost za možem, ki so ga položili v grob.

Pripominjamo, da je gospod občinski komisar Scialpi odredil, da se pogreb vrši na občinske stroške. V tej odredbi je zgornje priznanje zaslug pokojnikovih za občino. Prijatelji pokojnikov, zbrani po pogrebu, so postali spomin Josipa Pangercar tudi s tem, da so nabrali L. 162.60 za šolsko društvo.

Ostavka finančnega ministra

Ostavka finančnega ministra De Stefani-ja in ministra za narodno gospodarstvo De Nava je bil dogodek zadnjih dni, kateri je vzbudil, kakor je bilo pričakovati, nešteto komentarjev po listih vseh strank in struj. Ni pa ta dogodek kot tak nikakla nepričakovana in nepredvidljiva senzacija. Nasprotno: razni listi so v zadnjem času ponovno namigovali, da se pripravljajo v vladi gotove spremembe. To namigivanje je bilo v zvezi z nedavnim naglim oslajenjem lire in grozečo gospodarsko dezorganizacijo države, ki bi bila neizogibno sledila nadaljnemu padanju italijanske valute. In neposredni vzroki padca ministra De Stefani-ja so v zadnjih valutnih nezdah, kar odkrito priznavajo tudi fašistovski listi. Tik pred začetkom padanja lire je izdal minister De Stefani, kakor znano, par odlokov o preuredbi borz. Posledice preuredbe pa so bile popolnoma drugačne nego pa je predvideval in pričakoval finančni minister. De Stefani je namreč hotel doseči s preuredbo borz, da bi bila vsaka spekulacija na škodo lire onemogočena, bilo je torej to nekaka napoved vojne klavrnim spekulacijam visoke finance. Kakor znano, so naleletli tozadevni odloki v borznih krogih na velik odpor in uspeh je popolnoma izostal, kajti kmalu se je pojavila na denarnem trgu velika dezorganizacija, ki je imela za posledico naglo padanje lire. Vsi komentariji k odstavki ministra De Stefani-ja so si edini v tem, da mu poleg naravnostnejših zaslug štejejo nedavno zakonodajo o borzah kot usodno napako. Tako piše na pr. sam "Popolo d'Italia", ki je osrednje fašistovsko glasilo, v tem pogledu sledeče: "Neskladnosti g. De Stefani-ja se začena z njegovimi odloki o borzah. Ministrstvo namen je bil morda najboljši, toda izvedba je bila kaotična, brez prave oblike in nedosledna. Med krog, ki jih imenujemo finančnike, se je bil pojavil strah pred novotarijami posl. De Stefani-ja. V gotovih duševnih položajih pa ni nič hujšega, nego je strah pred "novimi". Fašistovsko glasilo zaključuje, da je De Stefani raje podal ostavko, nego da bi spremenil svoje mišljenje o navedenem vprašanju. Med njegove zasluže pristeva fašistovski list dejstvo, da je uravnotežil državni proračun, katerega je prevzel v l. 1922. s strašnim primanjkljajem. Vsa njegova finančna politika da je bila navdahnjena z vzvišenim načelom politične morale. Nadalje hvali "Popolo d'Italia" De Stefani-jevo posojilo za "tri Benecije" (Benekodske obveznice za izplačevanje vojne odškodnine) in naglašja še posebej njegove uspešne napore, da odkrije in potegne iz skriti vališ one brezštevne davkoplačevalce, ki so se spretno odtegli svoji davčni dolžnosti. Ti naporu ministra De Stefani-ja da so bili ovčani z znatnim uspehom.

Z ostavko finančnega ministra se bavi seveda obširno tudi opozicija. Največje liberalno glasilo "Corriere della Sera" posvečuje temu dogodku uvodni članek izperu znanega gospodarstvenika L. Einaudi-ja. Tudi Einaudi priznava velike zasluže odstopivšega ministra, da si se strinja z vsem izmed njegovih ukrepov (na pr. z odpravo zapuščenih pristojbin). S posebno pohvalo poudarja Einaudi odločni De Stefani-jev odpor proti vsakemu povečanju državnih izdatkov. Potem pa pravi: "Kdor je sledil finančnemu ministru skozi 28 mesecev s širokogrudnim dasi neodvisnim soglasjem, ko se je klanjal pred znanstvenimi tradicijami in liberalnimi metodami, je moral spremeniti svojo hvalo s kritiko, ko je videl, da se je isti minister odločil za brezupno borbo za gospodstvo in varuštvo nad finančnimi trdi. Namen je bil dober, zakaj obramba erarja in borba za ozdravljenje valute sta v mislih vseh v prvi vrsti. Način za dosego tega dobrega cilja pa je bil neprimerno: dezorganizacija finančnih trgov je rodila porazne in nepredvidljave posledice, ker je potisnila državne vrednote, namesto da bi jih bila dvignila."

L. Einaudi se bavi v istem članku tudi z naloga, ki čaka novega finančnega ministra. Vprašanje, ki si ga bo moral postaviti je: Kako obraniti liro in povrniti istočasno zaupanje na trg? Braniti liro se pravi vse, ker braniti liro pomeni omejiti državne izdatke, ohraniti ravnotežje v proračunu, spreminjati postopno kratkoročna posojila v dolgoročna in izplačevati najnevarnejše vrste državnega dolga. Vse to pa se mora vršiti na način, da se nikakor ne poveča sedanjí obtok papirnatega denarja.

Kakor se vidi, je minister De Stefani podlegel v borbi, ki jo je bil začel z borzo, t. j. z visoko financno. Kot premaganec je izjavil posledice lire rešena, je seveda drugo vprašanje, o katerem si bo javnost mogla napraviti zanesljivo sodbo šele v prihodnjih dneh, ko bodo znani ukrepi novega finančnega ministra, s katerimi naj se povrne na trg ono zaupanje, ki mu je bilo popolnoma odtegnjeno.

Spremembe v duhovniški službi. Za župnika v Kobaridu je bil investiran g. Alojzij Pavlin, dosedaj katehet in kaplan v Tolminu. G. Matija Ivančič, vikar v Cerovem, je premeščen za kurata v Gaberje na Vipavskem. Za vikarja v Cerovem je imenovan g. Alojzij

Mulič iz St. Petra ob Nadiži. G. Viktor Kos, kaplan v Bovcu, je imenovan za kurata v Logu. G. Edko Ferjančič, kaplan v Solkanu, je premeščen na mesto drugega kaplana v Tolminu, medtem ko postane G. Ivan Senič, dosedaj drugi kaplan v Tolminu, prvi kaplan. Dosedaj kobarški kaplan G. France Kodrič je imenovan za kaplana v Solkanu. Na mesto kaplana v Bovcu je imenovan novomaški G. Viktor Stanič, za kaplana v Podmelcu pa novomaški G. Natalij Kjačič.

Popravek. Včeraj smo prinesli v predalce "Zveze prosv. društev" dopis iz Koritnice, v katerem naznanja tamkajšnje društvo svojo nedeljsko prireditev. Ker prosvetno društvo v Koritnici pri Grahovem ni včlanjeno v "Zvezi prosvetnih društev", je dopis le po pomoti zašel v njen predalec, kar s tem popravljamo.

Izprememba posesti. V Kočevju je tamkajšnji notar G. dr. Vilko Maurer kupil ob Ljubljanski cesti stoječo vilo, ki je bila doslej last gospe Jere Schemitsch. Z eno edino izjemo je sedaj cela skupina vil v slovenskih rokah.

Društvene vesti

Sportno društvo "Adria" vabi vse članice in člane na sestanek, ki se vrši danes ob 20.30 v dvorani DKD pri Sv. Jakobu.

Iz tržaškega življenja

Nevarna paglavstva žala. Včeraj jutraj okoli 6. ure je siročevodja tovornega vlaka št. 6304, ki je vozil iz Nabrežine proti Proseku, zapazil nedaleč od kilometra 559 na tiru motan železen drog, položen počez preko tračnic. Siročevodja je ustavil vlak ter stopil z lokomotive da odstrani zapreko. Toda tedaj je z velikim presenečenjem ugotovil, da je na tračnicah bližnje proge — proga je tam dvotirna — položenih v kratkih presledkih mnogo debelih vijakov, kakršne rabijo za pritrdjevanje tračnic. Ker je imel po tem tiru vsak čas pripadati osebnemu vlak št. 4371 iz Postojne, je siročevodja, da prepreči kakšno nesrečo, izpostavil na tiru znamenje "stoj". K sreči je siročevodja osebnega vlaka, ki je prišel iz kraja, potem, zapazil signal in pravočasno ustavil vlak. Železničarji so nato odstranili vijake, ki jih je bilo 28, nakar je vlak po skoro 10-minutni zamudi mogel nadaljevati svojo pot. Pukajenje železnice ravnanjskega je odposlalo na lice mesta komisijo, da preišče čudno zadevo in izsledijo krivice. Pozneje sta bila aretirana 17-letni Karol G. iz Briščičev in 16-letni Alojzij G. iz Zgonika, ki sta močno osumljena, da sta položila na tračnice zapreke. Ki bi bile skore povzročile kakšno hudo nesrečo. Zdi se, da ne gre za zlohotno dejanje, temveč za lahkomišelnost paglavstvo.

Nesreča v škedenjskih plavžih. V škedenjskih plavžih je večja skupna delavcev sinoči popravljala veliko plinovodno cev, ki je že več dni puščala. Nenadoma je prišel plin močnejše uhaleti, vsled česar je mnogim delavcem postalo slabo. Najhuje je občutil posledice vdihanega plina 22-letni težak Rafael Caravetta, stanujoč v ul. S. Marco št. 43, kateremu je moral priti na pomoč zdravnik rešilne postaje. Mladenček je bil prepeljan v mestno bolnišnico, a njegovo stanje ni nevarno; ako ne nastopijo kakšne komplikacije, bo okrevljal v par dneh.

Avto ga je podrli. Ko je uradnik Septimij Di Maria, stanujoč v ulici Giannastasia št. 28, sinoči okoli 23. ure šel po Corso V. E. III, ga je neki avtomobil, kateremu se ni utegnil ogniti, dregnil ob strani ter ga podrli. Pri padcu je Di Maria zadobil številne, a k sreči ne nevarne poškodbe na raznih delih telesa. Dobil je potrebno pomoč na zdravniški postaji, kamor je bil prepeljan z istim avtomobilom.

Nevaren padec otroka. Sinoči je mati prinesla v mestno bolnišnico 5-letnega Davida Maurič, stanujočega v Škedenju - Via Pane bianco št. 366, ki je bil precej hudo ranjen na glavi. Mati je povedala, da je sinček pred par dnevi padel v Škedenju z nekega voza, na katerega se je skobalcal pri igri. Ker je zdravnik ugotovil, da ima prebitko kosti na levem senu, je moral otrok ostati v bolnišnici.

Vesti z Goriškega

ZVEZA PROSVETNIH DRUŠTEV V GORICI
— Član Dramatičnega društva iz Gorice priredijo v nedeljo 12. t. m. v dvorani G. Lojzeta Mozetiča v Solkanu dramo "Smrtna poezija" in veseligr "Snubač". Začetek ob 17.

RENCE. "Golgota" v Rencah se vsled tehničnih težko prenese na nedeljsko čas.

Ladra pri Kobaridu. Izobraževalno društvo "Svoboda" v Ladrju je priredilo v nedeljo 5. t. m. s pomočjo "Zveze prosvetnih društev" v Gorici, lepo uspešno predavanje o jetiki, ki je med nami močno razširjena. Gospod zdravnik dr. Serjun Allonž, naprošen od društva, se je rade volje odzval ter prišel med nas. Svoje lepo in poučno predavanje nam je pojasnjeval s skriptikom, tako da je vsak nazorno videl, kako se bolezen pričenja, kdo jo povzroča, kdo nam jo pomaga uničevati in kako se najlažje borimo proti njej. Društveniki kot tudi drugi udeleženci, katerih se je nabralo okrog 150, so z zanimanjem sledili predavanju in slikam. Vsi se tem potom zahvaljujejo "Zvezi prosvetnih društev" v Gorici, g. predavatelju, ter prosimo, da bi se kaj kralu vršilo še kako

predavanje. Gospod zdravnik nam je tudi objubil, da bo v kratkem zopet prišel med nas. Sosednje vasi in društva, ne bojte se za nas, kajti naše društvo ima le namen širiti prosveto in pouk med ljudstvom, ničesar pa, kar bi ljudstvu bilo v kvar in škodo.

Zaplemba "Goriške Straže". V sredo popoldne je izšla četrtkova številka "Goriške Straže". Komaj je bil list razdeljen v razprodajo, so se pojavili policijski agenti, ki so preprečili nadaljnje razprodaje liste, ker je bila "G. S." po nalogu goriškega podprefekta zaplenjena. Četrtkova številka je bila zaplenjena radi uvodnega članka "Rdeče knjige", ki so bile, kakor smo že poročali, tudi zaplenjene.

Ustanovni občni zbor slov. planinskega društva v Gorici. V ponedeljek se bo vršil ustanovni občni zbor slov. planinskega društva v Gorici. Čas in kraj občnega zbora bosta naznanjena v nedeljski številki "Edinosti".

Premeščenje. Goriški podkomisar za javno varnost, cav. Marocco je bil na lastno prošnjo premeščen v Caserto v južni Italiji, kjer prebiva njegova družina.

Posl. Dudan v Gorici. V torek popoldne se je mudil v Gorici Dalmatince poslanec on. Dudan, ki je dalj časa konferiral s komisarjem trgovsko-obrtno zbornice odv. Verzeznassi-jem in z županom sen. Bombigem.

Tolmin. (Strelna tekma.) Domači lovski klub organizira za nedeljo 12. t. m. v smrekovem gozdiču v bližini soteske Tolminke in Soče strelske vaje. Vršile se bodo v nedeljo 12. t. m. Program je sledeči: Od 8. do 12. ure: Poskusno streljanje, vstopno streljanje in prosti "poules". — Od 13. do 16. ure: Poskusno in vstopno streljanje. — Ob 16. uri: Prava tekma.

Pravica se udeležiti prave tekme same se doseže z zadetki ene serije 5 krožnikov. Prava tekma bo obsegala dve seriji po pet krožnikov. Izločevanje se bo vršilo na podlagi števila zadetih krožnikov.

Prva nagrada znaša L. 300. Ostale nagrade obstoje iz raznih vrednostnih predmetov.

Tekme se lahko udeležijo vsi strelci Južne Krajine.

Spomin na izredno posrečeno prireditev lanskega leta, bogata darila, prijeten kraj in društva ter namen prireditve (čisti dobiček se bo podaril Poljskemu patronatu) bodo privabili tudi letos brez dvoma mnogo strelcev k tekmi.

Tolmin. Pred kratkim objavljena občinska bilanca naše občine kaže deficit v znesku L. 60.000. Poleg slabega gospodarstva enoletnega komisarjenja naše občine vpliva na tako slabo financ. stanje naše občine brez dvoma okolščina, da skrb za vzdrževanje srednje šole. Ni nam znano koliko prispeva država za njeno vzdrževanje, toda na vsak način, ako sploh prispeva, mora biti ta prispevek zelo neznačen, ker je občina tako silno obtežena z raznimi obveznostmi. Občinarji se vprašujejo, ali je dotedanja komisija Mrak, ki se je toliko bahal s svojo vseslovesno in vseslovesnostjo pri oblastnih, res storil vse korake, da bi se občini odzvela vsaj polovica njenega bremena. Vse se nam zdi, — in ob gotovih prilikah se je to hotelo izkoristiti v politične svrhe — da se hoče ustvariti nezadovoljstvo med kmeti okoliških vasi ravno vsled prevelikih bremen povzročenih od vzdrževanja učiteljskega ter od njih zadobiti predlog, da bi se šola odstranila iz Tolmina.

Res da je županstvo pred časom potom okrožnice na vse slovenske občine skušalo a njihovimi prostovoljnimi prispevki kriti primanjkljaj. Akcija se ni posrečila in bi bilo tudi čudno da bi se pri prostovoljnem prispevanju. Sedaj ob koncu šolskega leta bi moral županstvo pri osrednjih oblastnih poskrbeti za dovoljno prispevanje od strani države.

med vojak. Zelo pohvalno za vojaške pred — O priliki zaprisege novih vojakov-rekrutov so se vršile obenem tudi razne sportne tekme med vojak. Zelo pohvalno za vojaške predetojnice, da gojijo vzgojo telesa pri vojaki. Upamo, da bo uplivalo to blagodejno tudi na naše mladeniče službujoče v raznih vojaških oddelkih.

Kot običajno je tudi letos zavod Škodnik zaključil šolsko leto s prireditvijo, na kateri so nastopali gojenci. Odkar obstoja zavod, so vedno bolj, od prireditve do prireditve, skrbjevali slovenske točke. Ne čudite se zaradi tega če v prihodnjem šolskem letu najbrže ne bomo več poročali teh prireditev, ker bodo skoraj gotovo izključno italijanske.

Imamo v Tolminu silno obširno drevesnico. Toda kaj pomaga, ko pa prodajajo mlada drevesa preveč drago. Za 1000 mladih smrekic se zahteva L. 25. Saditev teh 1000 smrek stane kmetu nadaljnjih L. 30. Računati moramo, da jih polovica usahne, tako da stane kmetu precej občutno zasiditev novega gozda. In pa na splošno značaj kmeta, po vsem svetu enak, kateri ni toliko nagnjen k pogozdovanju. Treba ga je z vsemi sredstvi: darili, brezplačnim pogozdovanjem itd. naganjati do tega, da sploh pogozduje. Kot nam je odzidal, pa se nam in pa samim gozdarjem vsiljuje

primeru kako je delala v tem oziru bivša avstrijska vlada. Drevesa so se povečini brezplačno razdeljevala, tu pa tudi delila nagrade. Na novo pogozdovano zemljišče oprostilo za gotovo vrsto let davkov. Ako se hoče doseči res doseg intenzivno pogozdovanje, bi se morale doseči razne olajševalne in vzpodbujajoče okolščine.

Priznati moramo, da jako dobro v vzgojnem oziru vplivajo takozvani šolski drevesni prazniki (festa dell'albero), kjer se razdeljuje brezplačno med mladino drevesca da jih zasadi na določen dan ter da tako prižge v njih ljubezen do sajenja dreves.

Prihodnji mesec bo preteklo leto, odkar se je vršila v Tolminu gozdna in poljedelska razstava. Pergamene odlikovancev so že porumenele toda ti še vedno niso prejeli priznanih jim svetinj.

Končno se je vendar le ustanovil živilno-zdravniški konsorcijski za Tolmin. Sv. Lucijo in druge bližnje občine. Upamo, da bodo odsele izgnile nepravilke, nad katerimi se je pritoževal pred par dnevi dopisnik iz Sv. Lucije vsled pomanjkanja urejene živilozdravniške službe.

Iz življenja po svetu

Osemkraten morilec Angerstein
V ponedeljek 6. t. m. se je pričela pred porotnim sodiščem v Limburgu razprava proti znanemu večkratnemu morilcu Fricu Angersteinu, prokuristu in pisarničnemu predstojniku pri postajnici velike industrijske tvrdke v Haigeru.

Angerstein je izvršil osem umorov, več ponesreč, skupno 13 žlodičev. Tvrdka Kypen, Wissener Eisenhütte ima v Haigeru svojo podružnico, kjer je uslužbenih poleg večjega števila delavcev tudi potrebno število uradnikov. Angerstein je bil skupno z nekim Nirom uslužben kot knjigovodja z obsežnimi pravicami. Imel je prosto stanovanje in mesečno plač v znesku 390 mark.

V soboto 29. novembra lani je Nix sporočil ravnatelju, da v bližini ni vse v redu. Prihodnji ponedeljek naj bi se izvršila revizija, ki naj bi ugotovila Angersteinovo krivdo. V zvezi s tem je zakrivil Angerstein celo vrsto umorov. Zjutraj ob štirih je vdril v spalnico svoje žene ter jo na mestu zabel z lovskim nožem. Žena je bila takoj mrtva. Nato je izrazil svojo taščo v kopalno sobo, kjer ji je s sekuro razkral glavo. Ko je prišel na pomoč domača uslužbenka, jo je pobil do smrti. Takoj nato je umoril v kuhinji svojo svačkinjo, osemnajstletno Elio, ki se je bila ravnokar vrnila z obiska. — Morilec je imel v svoji službi 24letnega vrtnarskega pomočnika Geisa in pomočnika Darra. Ko je v kleti ubil svojega psa, je poklical v svojo sobo Geisa in ga zavratno umoril. Tudi Darra je ubil zavratno. Po vseh teh umorih je ubil v jedilnici še pisarničkega uradnika Kiela in njegovega tovariša Dithardta.

Da bi zbrisal svoje dejanje je zažgal hišo na tačin, da je polil prvo nadstropje z bencolom ter je na podstrežju zanetil ogenj tako, da je morala hiša prileti gorati šele pozno popoldne. Hotel je namreč v slučaju suma dokazati svoj alibi in zvrniti vse zločine na nepoznane storilce. Odsel je v mesto, in sicer v bližnjo vilo, kjer je klical na pomoč, kajti baš v tem času so objeli plamen hišo njegovih zločinov. Morilec je trdil, da so izvršili umore in požig roparji, ki so s silo vdrli v hišo, končno pa se je le izdal ter so ga zaprli. V ječi je bil kljub svojim groznim dejanjem vedno miren in bral sveto pismo.

Morila so pripeljali v dvorano vklejenega na rokah in nogah. Po zaslišanju je izjavil, da je živel s svojo ženo zelo srečno. Glede ponesreč se zagovarja, češ da je moral dati denar ljudem, ki so ga prisilili z grožnjami oz. da je v interesu trdke izvršil razna naročila. Pri pripovedovanju groznih dogodkov je bil morilec večinoma miren. Pravi, da je umoril svojo ženo, ker ga je prosila, naj jo ustrelji. Baje je padel v nezavest, nakar je prestrašen bežal v klet, kjer je zaslišal glasove svoje tašče, ki je klicala na pomoč. Ko je zagledal taščo, se ga je polastila jeza, ker je tašča baje grdo ravnala z njegovo umorjeno ženo. Sploh se zagovarja zelo previdno.

Na predsednikovo vprašanje, kako in zakaj je umoril svojo ženo, ki jo je po lastni izjavi vendar ljubil, odgovarja morilec obširno ter navaja okolščine, ki so neposredno vplivale nanj. Par dni pred umorom je našel v ženi omari med perilom njeno poslovilno pismo, iz katerega je sklepal o njenih samomorilnih namerah. Baje mu je žena že leta 1921. pisala, da se hoče usmrtiti, ker ne more biti zanj to, kar mora biti vsaka žena svojemu možu. Zvečer pred umorom je zavil dva asperina in izpil dva kozarca žganja. Kmalu po polnoči je vstal, ker je dobila žena srčni napad. Bil je še bolj vznemirjen, ko mu je tašča povedala, da je eden svakov sfiliciranih in da more zboleati na tej bolezni vsa družina. Vse to ga je silno vznemirilo, zlasti še, ker sam boleha na jetiki. Zato je sklenil, da se poslovi od življenja skupno s svojo ženo. Stopil je v sosedno sobo, kjer je vzel samokres. Ko se je vrnil v spalnico, je opazil, da se je žena medtem osvestila in mu vzela samokres, nakar je padla ponovno v nezavest.

Nato je videl v sosedni sobi lovski nož in je stopil z njim zopet v spalnico. V tem trenutku pa je žena odprla oči in ker se mu je zdelo, da je že mrtva, jo je zabel. Morilec pravi: Ko sem videl kri, nisem več vedel, kaj se je zgodilo. Na predsednikovo vprašanje, ali je

žena še kaj spregovorila, je odgovoril: Ne, vbrbljaju ne, toda prej, ko sem imel v roki samokres, je rekla: Oče, odpusti mi! Razburjen je hitel v pisarno, kjer je hotel izvršiti samomor, toda oba samokresa se nista sprožila. Predsednik ugotavlja, da je komisija našla samo en samokres, ki pa ni bil nabit. Angerstein je potem tekel v klet, da bi poiskal kakšno orodje, s katerim bi se usmrtil. Tam je našel sekuro, s katero si je hotel odsekati roko.

Angerstein nadaljuje s povešenimi očmi: Da, hotel sem si odsekati roko, toda baš v tem trenutku sem začul od zgornj taščne klice. To me je silno razburilo. Zato sem hitel gori in sem jo ubil. Predsednik: Zakaj ste bili vznemirjeni? Obtoženec: Med menoj in taščo so bile vedno malenkosti, ki so me zelo vznemirjale. Ker je kričala, sem se silno razjezil.

Nato se je pričelo zasliševanje o umoru služkinje. Po Angersteinovi izpovedi se je služkinja po umoru tašče nenadno pojavila pred njim. Dekle je gotovo slišalo taščine klice po pomoči. Obtoženec: Ko sem jo opazil, se me je polastilo veliko razburjenje. Vzdignil sem sekuro, in ker je bežala, sem tekel za njo po stopnicah, jo zgrabil in jo udaril s sekuro po glavi, nakar je padla na tla.

Morilec je šel potem v kuhinjo, kjer je umil sekuro. Z očistočeno sekuro se je vrnil v spalnico ter je ponovno udaril po umorjeni ženi in po tašči. To svoje dejanje utemeljuje z naravnost zločinskih izgovorom. Češ da se je nenadno odprlo okno in se mu je zdelo, da se je žena zopet prebudila. Ko je ponovno umil sekuro, je šel v kuhinjo, kjer je zaspal ter se zbudi šele rano v jutro. Odsel je v pisarno, kjer je opravil neke posle.

Končno je prišel vrtnar Geist v kuhinjo, da popije svojo običajno kavo. Angerstein trdi, da se je spomnil nočnih dogodkov šele pri njegovem dohodu, in ko je opazil, da v ognjišču še ne gori. Ker se je bal, da je vrtnar morda videl trupla, ga je kratkoma pobil. Še med ubijanjem je vstopil uradnik Dithardt, ki se je silno prestrašil in zbežal v sosedno sobo, kjer ga je Angerstein tudi pobil s sekuro. Ista usoda je doletela tudi Kiela, katerega je morilec večkrat ranil tudi z lovskim nožem. Na predsednikovo vprašanje, ako je po vsakem umoru umil sekuro, je odgovoril obtoženec: Ne vsakičrat, temveč po vsaki periodi. Predsednik: Koliko period razlikujete? Obtoženec: Najprej je prišla moja žena, moja mati in moja sestra, nato Geist, Dithardt in Kiel.

Truplo svoje svačkinje je pokril, vsa druga pa je pustil, kakor so bila. Po končanih grozodejstvih je imel službeno telefonski pogovor. Nato je srečal na stopnicah še knjigovodjo Darra, ki ga je tudi ubil, ker je mislil, da je videl njegovo krvavo početje.

DAROV

V počastitev spomina pok. Josipa Pangerca se je po pogrebu zbralo v Pangerčevi gostilni L. 162.70 za Sol. društvo. Pokojniku blag spomin, darovalcem srčna hvala!

Za Ciril-Metodovo proslavo nabrali postojnski fantje L. 68 za Sol. društvo. Od tega L. 30 pri Elovci odhodniki, L. 15 daruje Divača, ker se je zbal klote Postojnčana in L. 23 nabrala vesela družba pri Nadi. Srčna hvala vsem!

Mesto cvetja na grob pok. Josipu Pangercu, daruje G. Vekoslav Kodrič iz Sv. M. M. sp. L. 10 za Sol. društvo. Srčna hvala!

Borzna poročila.

DEVIZE Amsterdam od 1080.— do 1100.— Belgija od 125.50 do 127.50; Paris 121.50 do 128.25 London od 132.25 do 132.75; New York od 27.30 do 27.85; Španija od 390.— do 406.— Švica od 525.— do 535.—; Atene od 42.50 do 44.50; Berlin od 640.— do 665.—; Bukarest od 12.— do 13.—; Praga od 81.— do 82.—; Ogrska od 0.0380 do 0.0390; Dunaj od 0.0380 do 0.0395; Zagreb od 47.75 do 48.25.

VALUTA: Avstrijske krome od 0.0380 do 0.0395 dinarji od 47.50 do 48.—; dolarji od 27.15 do 27.30; novci po 20 frankov od 106.— do 108.— funt sterling od 132.— do 132.50.

Benečijske obveznice 68.—.

ZAHVALA

Nedostaja nam besed, da bi mogli primerno izraziti svojo hvalečnost za toliko in tako pretresljive izkaze ljubevi in sočutja povodom smrti in pogreba našega nepozabnega očeta in glavarja

JOSIPA PANGERCA

Hvaležni iz globine duše vsem, ki so nam s svojim sočutjem blažili ljuto bol. — Zahvalujemo se prečastiti duhovščini, g. občinskemu lomu srja in uradništvu, zastopnikom političnega društva "Edinost" v Trstu in pokrajinski občini tega društva za Istro, zastopnikom "Solskega društva" in "Učiteljske zveze" — zastopnikom drugih društev, darovalcem krasnih vencev — županstvu, srejni Hranilnici in posojilnici, družini Lebanovi, — društvu "Vodnik" za ganljive žalostne, godbi iz Plavji, cenjenim govornikom, ki so tako lepo in za nas težko proslavili pokojnikov spomin in slednjim in še posebno dobrim svaščanom in drugim dragim rojakom, ki so izkazali pokojniku zadnjo ljubav. Hvala, prisrčna hvala vsem! Bog povrni stotero!

(526)

ZALUJOČA ROBDINA.

PRILIKA!
Skladišče Via Carducci 22
nadaljuje (225)
veliko razprodalo kuhinjskih predmetov po najugodnejših cenah

PODLISTEK

V. J. KRIZANOVSKA:

(98)

Moč preteklosti

Roman v treh delih.
Iz rušnice prevedel Ivan Vouk.

"Tisto noč po moji poroki z Bianco, ko sem stopil v slabo razsvetljeno zakonsko sobo, sem nenadoma zagledal dve postavi, ki sta stali na stopnicah ob postelji. Mislim sem, da me bo konec, ko sem v eni postavi spoznal Marietto z otrokom v naročju, a v drugi Lukrecijo, okrvavljeno in z bodalom v prsih. Njene ustne so se rezale s čudnim smehom, a njeni zobje so se zoprno svetili... To je bilo grozno! Postalo mi je temno pred očmi in izgubil sem zavest... Ker se pa ta strašna prikažen ni več ponovila, sem se umiril, a naivna, globoka Biankina ljubezen me je osrečevala, ko me je nenadoma zadel drugi udarec.

Zvedel sem, da je Giovanna živa in da umira od nekakšne sušice. Res je, oče, da ti ni nič povedala, vendar pa je bilo njeno življenje stalna nevarnost zame, a njena predčasna smrt bi strašno obtežila

mojo vest. Ko sem prejel pismo od tebe in Giovanne, ki me je pozivalo k njenemu smrtnemu ležišču, mi je bila strašna misel, da bi jo videl, zato sem se izgovarjal z Biankino boleznijo, da sem mogel preložit odhod. Pričakoval sem, da jo bom dobil mrtvo; toda nisem mogel pričakovati, da se bo iz groba tako strašno masčevala nad menoj...

"Ves onemogel je Paolo umolknil; jaz in duhovnik pa sva bila tako pretresena, da nisva mogla govoriti. Končno je častiti stari vstal, se prekrizal, položil Raspelo na Paolovo glavo ter izpregovoril s tresočim se glasom:

— Usmiljeni Gospod, usmili se tega velikega zločinca. Tvoja desnica ga je udarila z roko žrtve, toda tvoj Božanski Sin je velel nam, ki smo ljudje: "Odpusti sedem in sedemdesetkrat." Dovolj mi, moj Nebeški Oče, da pozivam Tvoje usmiljenje za grešnika, ki se je pokesal svojih zločinov, in da mu z oblastjo, ki si jo dal Svojim služabnikom, odpustim grehe za to in bodoče življenje, da bi mogel v molitvi in kesanju najti spas svoji duši.

"Solze so me dušile. Paolo je padel v nezavest, a stari duhovnik je vnovič pokropil krsto, in z upoglenimi koleni prosil pokojnico, naj odpusti in prepusti Bogu maščevanje. Toda običije Giovanne je ostalo neizprogn in ugotovil sem, da so se nohti

njenih ledenih prstov tako vsesali v Paolovo meso, da je njegova roka posivela.

VIII.

"Kako naj popišem težke ure te strašne noči? O prvem svitu zarje je končno prišel gospod Felicio. Zalostno in v skrbhe je gledal Paola, potem pa se je obrnil k meni:

— Gospod grof, nadejam se še rešiti vašega sina, toda ne morem ohraniti njegove roke, kakor sem upal poprej. Pregled bolnika kakor tudi odgovori nevidnih sil, kakere sem vprašal, so mi povedali, da zamore le amputacija roke rešiti njegovo življenje. Razkrojevalni strup je že prešel v organizem in že čez nekaj ur bi bila rešitev nemogoča. Odločite se: ali želite, da vaš sin živi, četudi pohabljen, ali pa naj rajši umrje? Toda odločite se kmalu, zakaj ne smemo izgubljati časa.

"Minuto časa sem premišljeval. Paolo je bil strašen zločinec in namesto ljudske kazni ga je zadelo Nebeško maščevanje; nevidni krvniki zahteva za žrtev — zločinski, bogoskrunsko roko.

— Na delo gospod Felicio. Kot oče vas pooblašam, da odrežete roko mojega sina. Naj ostane kot zalag v roki te masčevalne pokojnice, ki je polna sovraštva.

— Torej hitro na delo, — je rekel gospod Felicio — Vse potrebno sem pripravil v kopalni sobi, kamor prenesemo mladega grofa, a za operacijo izrabim njegovo nezavest, ki jo bom še stopnjeval z narkotičnim sredstvom.

"Ni bilo lahko prenesti dve takorekoč med seboj zvezani trupi skupaj z masivno hrastovo krsto. Ker sta Zeno in Martin odločno odklonila, da bi se dotaknila strašne pokojnice, sva morala z duhovnikom nesti truplo Giovanne, a dva oproda in Felicio so nesli Paola.

"V kopalni sobi smo oba položili na široko mizo, nato je Felicio pokril Paolovo obličje s platnom, ki je bilo premočeno s silno aromatično esenco. Nato je na nekaterih trinožnikih zažgal trave ter vzel iz neke škatle nož z bleščečim ročajem, ki je bil porisan s čudnimi znaki. Nato je obrezal Paolu rokav kamizola, da bi oprostil roko, in rekel obrnjen k meni:

— Poglejte, roka je na vsak način izgubljena, ker je že odrevenela.

"Jaz nisem nič odgovoril. V glavi se mi je vrtilo, pod nogami nisem več čutil tal in kakor pijan sem se naslonil ob zid. Duhovnik me je posedel in izgubil sem zavest...